

NIEUWE AANVRAAG 2021

Adviesaanvraag voor Werkprogramma 2021 Gezondheidsraad

Onderwerp: Duurzaamheid en houdbaarheid van de zorg; circulariteit medische hulpmiddelen.

Beleidsdirectie: Programma Duurzame Zorg

Contactpersoon: (10)(2e)

Toelichting:

1 Wat is de vraagstelling?

Hoe kan hergebruik van medische hulpmiddelen bijdragen aan de kwaliteit en houdbaarheid van de Zorg?

Ingegeven door de tekorten tijdens de corona crisis zijn er medische hulpmiddelen hergebruikt die normaal na eenmalig gebruik weggegooid worden. De crisis heeft kwetsbaarheden in het systeem aan het licht gebracht. Zo was al snel duidelijk dat Nederland in crisissituaties een groot tekort heeft aan beschermingsmaterialen voor zorgverleners. Een van de oorzaken hiervan is dat beschermingsmaterialen, en medische hulpmiddelen in bredere zin, voor een groot deel 'single use' zijn en na gebruik worden weggegooid. Dit vraagt in een crisis om grote voorraden en/of een grote productiecapaciteit. Voor deze kwetsbaarheden zullen oplossingen gezocht moeten worden. De vraag is welke bijdrage hergebruik (circulariteit) kan leveren om die kwetsbaarheid te verminderen

Mogelijke onderzoeksvragen:

- Op welke manier kunnen medische hulpmiddelen die traditioneel single use producten zijn zo ontworpen worden dat hergebruik mogelijk is? Wat is de stand van de wetenschappelijke kennis hierover?
- Welke ontwikkelingen zijn er te verwachten op het gebied van single use medische hulpmiddelen. Is er een toekomst voor hergebruik van de single use medische hulpmiddelen?
- In hoeverre kan de ontwikkeling van circulaire medische hulpmiddelen bijdragen aan de financiële houdbaarheid, de kwaliteit en duurzaamheid van ons zorgstelsel? Welke type hulpmiddelen zijn dan het meest kansrijk?
- Welke kennis is er over het spanningsveld tussen enerzijds kwaliteit en veiligheid van deze producten in de zorg en anderzijds duurzaamheid en kosten.

1 Onderbouwing van de beleidsrelevantie,

- In deze kabinetsperiode (en de volgende) zal een koerswijziging worden voorbereid voor het zorgstelsel. De houdbaarheid van het zorgstelsel moet geborgd worden. Ambtelijk zijn diverse activiteiten ontplooid, waaronder de voorbereiding van een 'Contourennota'. De Covid-19-pandemie laat nieuwe kwetsbaarheden in het zorgstelsel zien. Die ervaringen zullen mede richting geven aan de contouren van het toekomstige zorgstelsel.
- In deze kabinetsperiode (en de volgende) moeten nieuwe stappen gezet worden op het gebied van het klimaat en een circulaire economie. Ook de zorg speelt daarin – als relatief grote gebruiker van energie en allerlei materialen – een rol.
- De vraag is hoe deze twee belangrijke en urgente opgaven met elkaar te verenigen zijn en of zij elkaar kunnen versterken.

- In het Klimaatakkoord en de Green Deal Duurzame Zorg zijn doelstellingen geformuleerd en afspraken gemaakt op het gebied van energietransitie, circulaire economie, tegengaan van vervuiling door geneesmiddelen en gezonde leefomgeving van zorginstellingen.
- Duurzaamheid (met name de klimaatverandering) is een van de grote maatschappelijke opgaven. De zorgsector en VWS spannen zich in voor een duurzame zorg. Voor de zorgsector en VWS is duurzaamheid echter geen doel op zich. Een patiënt wordt niet per se sneller beter van duurzaamheidsmaatregelen, een zorgverzekering wordt er niet per se goedkoper van. Wil duurzaamheid een belangrijker thema worden voor het zorgbeleid, dan moet ook aangesloten worden bij de publieke belangen die VWS van oudsher dient (kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg). Dit is geen nieuw inzicht – zo wordt duurzaamheid steeds meer als een aspect van goede kwaliteit gezien – maar welke maatregelen aan deze publieke belangen bijdragen moet nog duidelijk worden.
- Een van de belangrijkste strategische vraagstukken voor de zorgsector en VWS is de houdbaarheid van het zorgstelsel in het licht van de vergrijzing, arbeidsmarkt en technologische innovatie. Houdbaarheid wordt gezien in termen van geld (betaalbaarheid van zorg) en mensen (beschikbaarheid van zorg). Maatregelen op dit vlak liggen bijvoorbeeld op het gebied van het collectief verzekerde pakket, eigen betalingen en technologische innovatie. Duurzaamheidsmaatregelen winnen voor de zorgsector en VWS aan relevantie als zij een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de zorg. Dat inzicht moet expliciet worden gemaakt.
- De betekenis van de Covid-19-pandemie voor de inrichting van het zorgstelsel (inclusief de publieke gezondheid) is nog ongewis. Voor alle zorgpartijen heeft de omgang met deze pandemie voorlopig nog de hoogste prioriteit. Het is onwaarschijnlijk dat alles in het zorgstelsel bij het oude blijft. De pandemie laat ernstige kwetsbaarheden in het zorgstelsel zien, bijvoorbeeld op het gebied van de detectiemogelijkheden, de zorgcapaciteit (ICs, personeel), de benodigde materialen (testen, persoonlijke beschermingsmiddelen, geneesmiddelen), de organisatie van de zorg (verdeling schaarse ziekenhuiscapaciteit, e-health, toegankelijkheid langdurige zorg) en de internationale afstemming van maatregelen. Nagegaan moet worden hoe het wegnemen van deze kwetsbaarheden op een duurzame manier kan plaatsvinden. Dat vraagstuk geldt ook bij het herstel van andere maatschappelijke sectoren.

2 Is er, voor zover bekend, reeds relevant onderzoek gedaan?
Niet bekend.

3 Zijn er al toezeggingen (kamervragen, AO's, anderszins) voor een adviesvraag (al dan niet aan de GR) gedaan? Nee

4 Wanneer dient het advies te zijn opgeleverd? Oktober 2021